

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN FÖR
KOMBINATIONSFORDONSFÖRARE
2008**

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN FÖR
KOMBINATIONSFORDONSFÖRARE
2008**

© Utbildningsstyrelsen 2008

Edita Prima Oy

Helsingfors 2008

DNR **15/011/2008**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **7.4.2008**

Giltighetstid
fr.o.m. 1.4.2008 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom

Upphäver Föreskrift Nr **76/011/2000,**
15.12.2000

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR KOMBINATIONSFORDONSFÖRARE

Utbildningsstyrelsen har beslutat om grunderna för Yrkesexamen för kombinationsfordonsförare. Examensgrunderna ska iakttas fr.o.m. 1.4.2008. Examensprestationer som påbörjats innan föreskriftens i kraftträdande kan fullföljas enligt grunderna dnr 76/011/2000 t.o.m. 31.3.2010.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

När utbildning som förbereder för en fristående examen anordnas, beslutar utbildningsanordnaren om innehållet i utbildningen och ordnandet av utbildningen i enlighet med examensgrunderna. Den som deltar i utbildningen ska som en del av utbildningen beredas möjlighet att avlägga en fristående examen.

Generaldirektör

TIMO LANKINEN
Timo Lankinen

Undervisningsråd

MARKKU LAPPALAINEN
Markku Lappalainen

INNEHÅLL

Kapitel 1

Fristående examina.....	7
1 § Anordnande av fristående examina	7
2 § Avläggande av fristående examen	7
3 § Grunderna för fristående examen	7
4 § Personlig tillämpning i fristående examen	8
5 § Bedömning av yrkesskickligheten i fristående examen	8
6 § Betyg	8
7 § Utbildning som förbereder för fristående examen.....	9

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för kombinationsfordonsförare	9
1 § Examensdelarna.....	9

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för kombinationsfordonsförare och grunderna för bedömningen	10
1 § Fordonsteknik för kombinationsfordon	10
a) Krav på yrkesskicklighet.....	10
b) Mål och kriterier för bedömningen	10
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	12
2 § Samarbete och kundbetjäning	12
a) Krav på yrkesskicklighet.....	12
b) Mål och kriterier för bedömningen	12
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	13
3 § Säkerhet och miljö.....	14
a) Krav på yrkesskicklighet.....	14
b) Mål och kriterier för bedömningen	14
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	16
4 § Grundläggande yrkeskompetens inom transportbranschen.....	16
5 § Styckegodstransporter	20
a) Krav på yrkesskicklighet.....	20
b) Mål och kriterier för bedömningen	20
c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	22

6 §	Specialtransporter	22
	a) Krav på yrkesskicklighet.....	22
	b) Mål och kriterier för bedömningen	22
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	23
7 §	Massgodstransporter	23
	a) Krav på yrkesskicklighet.....	23
	b) Mål och kriterier för bedömningen	23
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	26
8 §	Värmekontrollerade livsmedelstransporter	27
	a) Krav på yrkesskicklighet.....	27
	b) Mål och kriterier för bedömningen	27
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	29
9 §	Djurtransporter	30
	a) Krav på yrkesskicklighet.....	30
	b) Mål och kriterier för bedömningen	30
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	31
10 §	Tankbilstransporter	32
	a) Krav på yrkesskicklighet.....	32
	b) Mål och kriterier för bedömningen	32
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	34
11 §	Fjärrtransporter av virke	35
	a) Krav på yrkesskicklighet.....	35
	b) Mål och kriterier för bedömningen	35
	c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet	36
12 §	Företagsamhet	37

Kapitel 1

FRISTÅENDE EXAMINA

1 § Anordnande av fristående examina

Examenskommissionerna som tillsätts av Utbildningsstyrelsen och består av representanter för arbetsgivare, arbetstagare, lärare och vid behov självständiga yrkesutövare ansvarar för anordnandet och övervakningen av fristående examina samt utfärdar examensbetyg. Examenskommissionerna gör ett avtal om anordnande av fristående examina med utbildningsanordnarna och vid behov med andra sammanslutningar och stiftelser. Fristående examina kan inte anordnas utan giltigt avtal med examenskommissionen.

2 § Avläggande av fristående examen

Fristående examen avläggs genom att examinanderna vid examenstillfällena i praktiska arbetsuppgifter påvisar det kunnande som förutsätts i examensgrunderna. Varje examensdel ska bedömas skilt för sig. Bedömningen görs som ett samarbete mellan representanter för arbetsgivare, arbetstagare och undervisningssektorn. Inom branscher där det är vanligt med självständiga yrkesutövare tas även denna part i beaktande vid valet av bedömare. Bedömningen godkänns slutligen av examenskommissionen. Examensbetyg kan beviljas då examinanden har avlagt alla examensdelar som krävs med godkänt vitsord.

3 § Grunderna för fristående examen

I examensgrunderna fastställs vilka delar och eventuella kompetensområden som hör till examen, uppbyggnaden av examen, den yrkesskicklighet som krävs i de olika examensdelarna, bedömningsgrunderna (målen och kriterierna för bedömningen) samt sätten att påvisa yrkesskicklighet.

En examensdel utgör ett delområde inom yrket som går att avskilja från den naturliga arbetsprocessen till en självständig helhet som kan bedömas. Kraven på yrkesskicklighet som beskrivs i de olika examensdelarna koncentrerar sig på de centrala funktionerna och verksamhetsprocesserna inom yrket samt på yrkespraxis inom den aktuella branschen. De omfattar även färdigheter som allmänt behövs i arbetslivet, till exempel sociala färdigheter.

Målen och kriterierna för bedömningen är härledda ur kraven på yrkesskicklighet. Målen för bedömningen anger de kunskapsområden som man vid bedömningen fäster särskild vikt vid. Definitionen av dessa mål underlättar också bedömningen av den aktuella arbetsprocessen. Bedömningen ska täcka alla de mål för bedömning som beskrivs i examensgrunderna. Kriterierna för bedömningen bestämmer den kvalitativa och kvantitativa nivån på en godkänd prestation.

Sätten att påvisa yrkesskicklighet innehåller preciserande anvisningar om avläggandet av examen. Yrkesskickligheten påvisas i allmänhet i autentiska arbetsuppgifter. Sätten att påvisa yrkesskicklighet kan innehålla direktiv för bl.a. hur en examensprestation vid behov kan kompletteras så att alla krav på yrkesskicklighet blir beaktade.

4 § Personlig tillämpning i fristående examen

Utbildningsstyrelsen har utfärdat en särskild föreskrift om personlig tillämpning.

5 § Bedömning av yrkesskickligheten i fristående examen

Vid bedömning av yrkesskickligheten är det viktigt att ingående och noggrant granska hur examinanderna visar att de kan det som examensgrunderna förutsätter i kraven på yrkesskicklighet för den aktuella examensdelen. Vid bedömningen tillämpas de bedömningskriterier som fastställts i examensgrunderna. Bedömarna ska mångsidigt använda sig av olika och i första hand kvalitativa bedömningsmetoder. Används endast en metod, blir resultatet inte nödvändigtvis tillförlitligt. Vid bedömningen beaktas bransch- och examensspecifika särdrag i enlighet med examensgrunderna. Om examinanderna har tillförlitliga utredningar om tidigare påvisat kunnande, granskar bedömarna hur de motsvarar kraven på yrkesskicklighet i examensgrunderna. Bedömarna föreslår för examenskommissionen att kunnandet erkänns som en del av examensprestationen. Examenskommissionen fattar det slutliga beslutet om erkännande av tidigare påvisat kunnande som tillförlitligt utretts.

Bedömning av yrkesskicklighet är en process där insamling av bedömningsmaterial och dokumentering av bedömning spelar en viktig roll. Representanter för arbetslivet och lärare gör på trepartsbasis en noggrann och mångsidig bedömning. Examinanderna ska klart och tydligt få veta hur bedömningsgrunderna tillämpas i deras eget fall. De ska också ges möjlighet att själva bedöma sina prestationer. Examensarrangören gör upp ett bedömningsprotokoll över examensprestationen för den aktuella examensdelen som undertecknas av bedömarna. Till en bra bedömningsprocess hör också att efter detta ge examinanderna respons på prestationerna. Det slutliga bedömningsbeslutet fattas av examenskommissionen.

Bedömare

De personer som bedömer examinandernas yrkesskicklighet ska ha god yrkeskunskap inom det aktuella området. Examenskommissionen och examensarrangören kommer överens om bedömarna i avtalet om anordnande av fristående examen.

Rättelse av bedömning

Examinanderna kan inom lagstadgad tid anhålla om rättelse av bedömning av den examenskommission som ansvarar för den aktuella examen.

En skriftlig begäran om rättelse riktas till examenskommissionen. Examenskommissionen kan efter att ha hört bedömarna besluta om en ny bedömning. Det går inte att genom besvär anhålla om ändring av examenskommissionens beslut som gäller rättelse av bedömning.

6 § Betyg

Examenskommissionen beviljar examensbetyg och betyg för en eller flera avlagda examensdelar. Betyg över deltagande i förberedande utbildning ges av utbildningsanordnaren. Utbildningsstyrelsen har utfärdat direktiv om vilka uppgifter som ska framgå ur betyg för fristående examina, utbildning som förbereder för fristående examen och läroavtalsutbildning.

Betyg för en eller flera examensdelar ges på begäran. Examensbetyget, liksom betyget för en eller flera avlagda examensdelar, undertecknas av en representant för examenskommissionen och en representant för examensarrangören.

En anteckning om avlagd fristående examen i ett av Utbildningsstyrelsen godkänt yrkesbevis är ett intyg över avlagd examen som är jämförbart med ett examensbetyg. Examensarrangören skaffar och undertecknar yrkesbeviset. Yrkesbeviset är avgiftsbelagt för examinanden.

7 § Utbildning som förbereder för fristående examen

Det går formellt sett inte att ställa förhandsvillkor i fråga om utbildning för dem som deltar i fristående examina. Examina avläggs ändå huvudsakligen i samband med förberedande utbildning.

Förberedande utbildning ska anordnas i enlighet med examensgrunderna. Utbildningen och examenstillfällena ska planeras utgående från examensdelarna. Den som deltar i utbildning som förbereder för fristående examen ska ges möjlighet att delta i examenstillfällena och avlägga fristående examen som en del av utbildningen.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR KOMBINATIONSFORDONSFÖRARE

1 § Examensdelarna

För att få ett examensbetyg över yrkesexamen för kombinationsfordonsförare bör examinanden avlägga sammanlagt fem examensdelar med godkänt vitsord. Yrkesexamen för kombinationsfordonsförare består av fyra obligatoriska delar som är gemensamma för alla och sju valfria delar, av vilka minst en del ska avläggas. Examinanden ska inneha kör tillstånd och körkort för fordon av klass CE. Om examinanden inte deltar i den förberedande utbildningen bör han ha grundläggande yrkeskompetens för lastbils- och bussförare inom transportbranschen enligt lag 273/2007 och förordning 640/2007 eller motsvarande giltig yrkeskompetens.

Som gemensamma obligatoriska examensdelar bör följande fyra delar avläggas:

- Fordonsteknik för kombinationsfordon
- Samarbete och kundbetjäning
- Säkerhet och miljö
- Grundläggande yrkeskompetens inom transportbranschen

Dessutom ska minst en av följande examensdelar avläggas:

- Styckegodstransporter
- Specialtransporter
- Massgodstransporter
- Värmecontrollerade livsmedelstransporter
- Djurtransporter
- Tankbilstransporter
- Fjärrtransporter av virke

Som tillägg till de ovannämnda examensdelarna eller som en fristående delexamen kan examinanden avlägga en valfri examensdel i företagsamhet.

- Företagsamhet (kraven på yrkesskicklighet enligt en företagarkurs i godstrafik).

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I YRKESEXAMEN FÖR KOMBINATIONSFORDONSFÖRARE OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för kombinationsfordonsförare (punkt a) bygger på olika uppgifts- och kunskapsområden i arbetslivet. Målen för bedömningen (rubrikerna med fetstil i punkt b) anger de för yrkesskickligheten centrala kunskapsområden och funktioner som man bör fästa särskild uppmärksamhet vid i bedömningen. Kriterierna för bedömningen (punkt b) anger däremot hur examinanden bör klara av sitt arbete. I punkt c, sätten att påvisa yrkesskicklighet, definieras hur yrkesprovet för examensdelen ska avläggas och bedömas.

Organiserandet av fristående examina baserar sig på utbildningsanordnarens plan för anordnande av yrkesprov. Yrkesproven som härleds ur examenskraven samt uppgifterna planeras så att de uppfyller de centrala kraven på yrkeskompetens. Proven ska innehålla de områden eller funktioner som nämns i målen för bedömningen, och examinandens förutsättningar och förmodligen att omvandla och tillämpa sina kunskaper och färdigheter i föränderliga situationer ska framgå av proven. Platsen där de olika examensdelarna avläggs ska vara sådan att examinanden kan utföra sina uppgifter så att det är möjligt att på ett övergripande sätt konstatera att examinanden har uppnått den prestationsnivå som har fastställts i bedömningskriterierna för ifrågasvarande examensdel.

1 § Fordonsteknik för kombinationsfordon

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden vet vad som krävs för att ett fordon ska vara i kördugligt skick och kan före start och efter avslutad körning säkerställa att fordonet, dess utrustning och tilläggsapparater fungerar tryggt. Examinanden vet att regelbunden service inverkar på utrustningens reparationskostnader, tillförlitlighet och livslängd. Han vet också vilka uppgifter som hör till föraren när det gäller uppföljning och rapportering av service och reparationer.	Fordonets körduglighet Examinanden • kan utföra granskning av fordonet och tilläggsapparaterna före start. Underhåll Examinanden • förstår hur uppföljningen av fordonets skick inverkar på ekonomin och driftsäkerheten • förstår betydelsen av serviceuppföljning och kan informera förmanen om den • är förtrogen med serviceplanen för det fordon som han använder och kan se till att serviceplanen genomförs.

I händelse av en störning eller skada kan examinandan fastställa tydligt iakttagbara skador och byta de vanligaste reservdelarna på fordonet med handverktyg. Han kan också förbereda reparationsåtgärderna för servicepersonalen. Examinanden förstår betydelsen av att beakta miljön i olika trafik-, service- och reparationssituationer.	Reparation Examinanden • kan vid uppkomst av fel undvika ytterligare skador • kan informera sin arbetsgivare om ett fel och dess omfattning • kan avgöra om det är möjligt att fortsätta körningen • kan byta vanliga slitdelar efter instruktioner eller med hjälp av handböcker • kan välja riktiga reservdelar, tillbehör och verktyg samt använda dem på rätt sätt • kan byta och reparera trasiga delar på fordon och deras tillägsapparater. Arbetskydd och miljö Examinanden • håller ordning och reda i sin arbetsmiljö samt underhåller de arbetsredskap och apparater som han använder • utför sina arbetsprestationer i rätt ordning, med användning av riktiga arbetsmetoder och med beaktande av arbetskyddsbestämmelserna • iakttar bestämmelserna om avfallshandling.

Prestationen godkänns om den utförs självständigt, följer föreskrifterna och är så gott som felfri, och om tidsåtgången för arbetet motsvarar den tid som en yrkesvan person inom branschen behöver för arbetet.

Examensdelen underkänns om examinandan

- inte kan söka information i olika informationskällor
- utför sitt arbete i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av sina arbetsuppgifter inom samma tid som en fackman
- utför sitt arbete i strid med fordons- eller maskintillverkarens anvisningar
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- utför sitt arbete i strid med miljöskydds- eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om det fordon, någon tillhörande utrustningsdel eller något arbetsredskap som används i yrkesprovet skadas på grund av felaktig servicemetod eller felaktigt användningssätt eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

2 § Samarbete och kundbetjäning

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden vet vad samarbete och kundrelationer har för betydelse för organisationen. Han vet vilken betydelse den egna arbetsinsatsen har för företagets verksamhet och han värdesätter sitt arbete. Examinanden kan redogöra för hur företagets vinst uppstår, vilka kostnader företagets verksamhet förorsakar och hur man kan påverka kostnaderna. Han vet också hur han kan påverka lönsamheten i sin egen verksamhet.	Kundbetjäning Examinanden • vet vilken betydelse kundservice har för kundbelåtenheten • uppträder på ett förtroendeingivande, artigt och kundinriktat sätt i alla sina arbetsuppgifter • kan handla i olika interaktiva situationer på ett sätt som god kundservice förutsätter • kan hantera reklimations- och konflikt-situationer utan att äventyra kundrelationen • väcker förtroende med sin läggning och sitt beteende • är opartisk, rättvis, punktlig och hederlig mot alla • iakttar tystnadsplikt i de person-, affärs- och yrkesrelaterade ärenden som har kommit till hans kännedom i arbetet. Ekonomisk verksamhet Examinanden • vet vilka externa och interna faktorer som påverkar företagets resultat • förstår hur kostnaderna för det egna arbetet uppkommer och sina möjligheter att påverka dem • vet hur den egna arbetsprestationen påverkar företagets ekonomiska slutresultat • vet hur den egna inkomsten kan räknas ut • värdesätter sitt eget arbete, sitt yrkesmäs-

Examinanden är så väl förtrogen med sin arbetsgivares verksamhet att han i huvuddrag kan redogöra för företagets uppbyggnad och verksamhetsprinciper. Han känner till marknaden och produkterna inom branschen samt vet hur dessa påverkar företagets verksamhet. Examinanden kan kommunicera med de kommunikationsmedel och handtecken som används i fordon och inom transportbranschen.	siga kunnande och sin utveckling med tanke på företagets ekonomi. Marknadsföring Examinanden • kan marknadsföra sin arbetsgivares och transportuppdragsgivares tjänster • vet att han med hela sin verksamhet och sitt trafikbeteende inverkar på arbetsgivarens och uppdragsgivarens företagsbild. Färdigheter i datateknik Examinanden • kan använda de kommunikationsmedel och den datautrustning som behövs i arbetet • kan använda Internet för kunskapssökning • kan använda e-post för förmedling av information.

Prestationen godkänns om den utförs självständigt, följer föreskrifterna och är så gott som felfri, och om tidsåtgången för arbetet motsvarar den tid som en yrkesvan person inom branschen behöver för arbetet.

Examensdelen underkänns om examinandens

- inte kan söka information i olika informationskällor
- utför sitt arbete i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av sina arbetsuppgifter inom samma tid som en fackman
- utför sitt arbete i strid med fordons- eller maskintillverkarens anvisningar
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- utför sitt arbete i strid med miljöskydds- eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa för att undvika att en kundrelation äventyras.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan köra ett kombinationsfordon i enlighet med anvisningar och gällande lagstiftning på ett tryggt och ekonomiskt sätt i olika körförhållanden. Examinanden handlar inte överilat och reagerar inte panikartat ens i extrema situationer. Han beaktar omgivningen i all sin verksamhet och följer den givna tidtabellen för transportuppgiften med hänsyn till väglaget.	Transport Examinanden • kan hantera och köra ett fordon på ett tryggt och ekonomiskt sätt enligt gällande lagstiftning och bestämmelser • kan använda den apparatur som registrerar kör- och vilotiden och är förtrogen med datainsamlingsystemet för digitala färdskrivare • kan med beaktande av omständigheterna välja den lämpligaste rutten för transportuppgiften och hittar fram på den valda rutten • låter inte sitt psykiska tillstånd påverka sitt körande eller språkbruk och låter inte medtrafikanternas körfel påverka sitt eget handlande så att trafiksäkerheten äventyras • är ansvarsfull och tolerant mot medtrafikanterna, flexibel i trafiken och avstår vid behov från sina rättigheter • håller fordonet och den övriga egendomen rena och snygga samt ansvarar för deras säkerhet • kan handla rätt också i eventuella undantagssituationer under ett transportuppdrag • behärskar lagstiftningen och säkerhetsåtgärderna i anslutning till koppling och parkering av lastbil och ett fordon som ska bogseras och kan tillämpa dem i olika arbetssituationer • vet vilka försäkringar som behövs och känner till principerna för försäkringsvillkoren. Defensivt körsätt Examinanden • tar hänsyn till medtrafikanterna, känner igen riskerna och strävar efter att undvika dem • vet hur körhastigheten inverkar på bromssträckan i ett kombinationsfor-

Examinanden kan handla rätt vid olycksfall och förebygga ytterligare olyckor.

Examinanden känner till både arbetstagar-ens och arbetsgivarens ansvarsområden och skyldigheter samt den centrala arbetslag-stiftningen inom sin bransch. Han iakttar dem och arbetarskyddsföreskrifterna samt företagets säkerhetsplaner i sitt arbete.

Examinanden känner till de krav som kvalitets- och miljösystemen ställer och kan tillämpa dem i sitt arbete.

don, hur hastigheten och massan inverkar i en kollisionssituation samt vilken betydelse avståndet har för trafiksäkerheten.

Åtgärder vid olycksfall

Examinanden

- kan vidta de åtgärder som eventuella olyckssituationer kräver och slå larm samt ge akut första hjälp
- kan förebygga ytterligare olyckor
- kan ge första hjälpen enligt Röda Korsets kurser Fhj 1 och Fhj 2
- kan använda redskap för förstahands-släckning samt säkerhetsutrustning på rätt sätt
- kan göra anmälan om olycksfall.

Ansvar och skyldigheter

Examinanden

- känner till fordonets säkerhetsutrustning och kan använda den
- känner till arbetstidslagen samt bestämmelserna för kör- och vilotid och följer dem i sitt arbete
- kan fylla i de dokument som gäller kör- och vilotid i enlighet med bestämmelserna
- följer anvisningarna i företagets säkerhetsplan
- vet vilken personlig skyddsutrustning som arbetet kräver och använder den i sitt arbete.

Miljö

Examinanden

- kör på ett energi- och miljövänligt sätt
- använder det fordon som lämpar sig bäst för transportuppdraget
- planerar rutten så energi- och miljövänligt som möjligt
- låter inte omotiverat fordonet gå på tomgång
- förhindrar att skadliga ämnen hamnar i jordmånen och kan vidta omedelbara åtgärder vid en miljöolycka.

Prestationen godkänns om den utförs självständigt, följer föreskrifterna och är så gott som felfri, och om tidsåtgången för arbetet motsvarar den tid som en yrkesvan person inom branschen behöver för arbetet.

Examensdelen underkänns om examinanden

- inte kan söka information i olika informationskällor
- utför sitt arbete i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av sina arbetsuppgifter inom samma tid som en fackman
- utför sitt arbete i strid med fordons- eller maskintillverkarens anvisningar
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- utför sitt arbete i strid med miljöskydds- eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om det fordon, någon tillhörande utrustningsdel eller något arbetsredskap som används i yrkesprovet skadas på grund av felaktig servicemetod eller felaktigt användningssätt eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

4 § Grundläggande yrkeskompetens inom transportbranschen

Denna examensdel bör avläggas enligt lag 273/2007 och förordning 640/2007 om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare. I förordning 640/2007 ingår bland annat närmare bestämmelser om undervisning i ett defensivt körsätt.

För en grundläggande yrkeskompetens bör examinanden få undervisning i alla de läroämnen som är uppräknade i denna examensdel. Utbildningen som leder till denna grundläggande yrkeskompetens bör omfatta 280 timmar. Varje chaufför bör få minst 20 timmar individuell körundervisning med ett fordon för ifrågavarande körkortsklass. Fordonet bör åtminstone uppfylla kraven på examensfordon i kommunikationsministeriets beslut 14 § om tillämpning av körkortsförordningen.

Om examinanden får försnabbad undervisning i denna examensdel, bör den försnabbade undervisningen för yrkeskompetens på grundläggande nivå innehålla undervisning i alla läroämnen som är uppräknade i denna examensdel. Utbildningen bör omfatta 140 timmar. Varje chaufför bör få minst 10 timmar individuell körundervisning med ett fordon för ifrågavarande körkortsklass. Fordonet bör åtminstone uppfylla kraven på examensfordon i kommunikationsministeriets beslut 14 § om tillämpning av körkortsförordningen.

För utbildning enligt lag 273/2007 behövs tillstånd från en nationell tillsynsmyndighet. För att få yrkeskompetens bör examinanden avlägga utbildningen och yrkesprovet för

lastbilschaufför med godkänt vitsord. Provet bör innehålla minst en fråga för varje uppställt mål.

Delarna 1.1; 1.2; 1.3; 2.1; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.5 och 3.6 i förteckningen över läroämnena är obligatoriska för alla som avlägger yrkeskompetens för lastbilschaufför och busschaufför och delarna 1.4; 2.2; och 3.7 är obligatoriska för dem som avlägger yrkeskompetens för lastbilschaufför.

De lastbilschaufförer som vill utvidga eller lägga om sin verksamhet och också börja köra buss som yrke och som har ett betyg på sin yrkeskompetens, behöver inte avlägga de gemensamma examensdelarna för den grundläggande yrkeskompetensen en gång till, utan endast de specifika studier som förutsätts för den nya yrkeskompetensen. Utbildningen bör i det fallet omfatta 70 timmar av vilka 5 timmar består av individuell körundervisning.

3.2.23.1 Förbättring av ett förnuftigt körbeteende enligt säkerhetsreglerna

Mål och centralt innehåll,

3.2.23.1.1 Målet är att sätta sig in i de egenskaper hos bilens motor som behövs för användning av kraftöverföring på ett optimalt sätt

Centralt innehåll:

Scheman för vridmomentet, effekten och motorns specifika förbrukning, optimal användning av driftshastighetsmätaren, scheman för växellådans utväxling.

3.2.23.1.2 Målet är att sätta sig in i reglagens tekniska egenskaper och funktion för att kunna behärska fordonet, minimera slitaget och förhindra funktionsstörningar

Centralt innehåll:

Specialegenskaperna hos hydrauliska bromskretsar, bromsarnas och tillsatsbromsarnas funktionsbegränsningar, sam användning av bromsar och tillsatsbroms, förbättrande av förhållandet mellan hastigheten och växellådans utväxling, utnyttjande av fordonets tröghet, användning av retardations- och bromsningsmetoder i en nedförsbacke, åtgärder vid funktionsstörningar.

3.2.23.1.3 Målet är att kunna optimera bränsleförbrukningen

Centralt innehåll:

Optimering av bränsleförbrukningen genom tillämpning av sakkunskaperna i punkterna 1.1 och 1.2.

3.2.23.1.4 Målet är att kunna lasta ett fordon i enlighet med säkerhetsbestämmelserna och en ändamålsenlig användning av fordonet

Centralt innehåll:

De krafter som verkar i ett fordon som är i rörelse, användning av växellådans utväxlingar beroende på fordonets last och vägprofilen, fastslagning av fordonets eller kombinationsfordonets nyttolast, fastslagning av nyttovolymen, fördelning av lasten, följderna av axelns överbelastning, stabilisering av fordonet samt dess tyngdpunkt, olika typer av förpackningar och lastpallar, de viktigaste godsklasserna som kräver låsning, kilnings- och lås-

ningsmetoder, användning av låsremmar, granskning av låsanordningar, användning av hanteringsanordningar, placering och avlägsnande av presenningar.

3.2.23.1.5 Målet är att kunna se till att passagerarna har det tryggt och bekvämt

Centralt innehåll:

Behärskande av långsgående och tvärgående rörelser, fördelning av väganvändningen, lägesbestämning på körbanan, mjuk inbromsning, behärskande av axelöverhäng, användning av speciella infrastrukturer (offentliga områden, specialkörfiler), lösning av konflikten mellan ett säkert körsätt och chaufförens övriga uppgifter, växelverkan med passagerarna, särdragen för transport av vissa passagerargrupper (handikappade, barn).

3.2.23.1.6 Målet är att kunna lasta ett fordon i enlighet med säkerhetsbestämmelserna och en ändamålsenlig användning av fordonet

Centralt innehåll:

De krafter som verkar i ett fordon som är i rörelse, användning av växellådans utväxlingar beroende på fordonets last och vägprofilen, fastslagning av fordonets eller kombinationsfordonets nyttolast, fördelning av lasten, följderna av axelns överbelastning, stabilisering av fordonet, fordonets tyngdpunkt.

3.2.23.2 Tillämpning av bestämmelserna

3.2.23.2.1 Målet är att bli förtrogen med den sociala miljön och de gällande reglerna inom vägtrafiken

Centralt innehåll:

Maximal arbetstid inom transportbranschen; principerna för förordningarna (EEG) nr 3820/85 och (EEG) nr 3821/85 samt tillämpning och följder; påföljderna om färdskrivaren inte används, används fel eller förfälskas; kännedom om den sociala miljön inom vägtrafiken: förarens rättigheter och skyldigheter med tanke på den grundläggande yrkeskompetensen och fortbildning.

3.2.23.2.2 Målet är att göra sig förtrogen med de regler som gäller godstransport

Centralt innehåll:

Transporttillstånd, skyldigheter beträffande standaravtal inom godstransport, uppgörande av olika dokument för transportavtal, internationella transportavtal, skyldigheterna i det allmänna avtal (CRM-avtalet) som gjorts upp för frakt av gods inom internationell vägtransport, uppgörande av en internationell fraktsedel, gränsöverskridning, speditörer, specialdokument som följer med godset.

3.2.23.2.3 Målet är att känna till bestämmelserna om passagerartransport

Centralt innehåll:

Transport av specialgrupper, säkerhetsanordningar i bussar, säkerhetsbälten, fordonets belastning.

3.2.23.3 Hälsa, väg- och miljösäkerhet, service, logistik

3.2.23.3.1 Målet är att bli medveten om riskerna för trafik- och arbetsolyckor

Centralt innehåll:

Olika typer av arbetsolycksfall inom transportbranschen, statistik över vägtrafikolyckor, andelen tunga fordon och bussar som varit inblandade i olyckor, personrelaterade, ekonomiska och materiella konsekvenser.

3.2.23.3.2 Målet är att förebygga kriminalitet och transport av fripassagerare

Centralt innehåll:

Allmän information, påföljder för chaufförerna, förebyggande åtgärder, nödvändiga inspektioner, lagen om chaufförernas ansvar.

3.2.23.3.3 Målet är att förebygga fysiska risker

Centralt innehåll:

Principerna för ergonomi: riskabla rörelser och ställningar, fysisk kondition, hanteringsövningar, personlig skyddsutrustning.

3.2.23.3.4 Målet är att bli medveten om betydelsen av den fysiska och psykiska prestationsförmågan

Centralt innehåll:

Principerna för en hälsosam och balanserad kost, alkoholens inverkan, mediciner och andra ämnen som påverkar beteendet, trötthets- och stressymptom samt orsak och verkan, den centrala betydelsen av förhållandet mellan arbete och vila.

3.2.23.3.5 Målet är att kunna bedöma nödsituationer

Centralt innehåll:

Åtgärder i nödsituationer: att bedöma situationen, att förhindra att situationen förvärras, att kalla på hjälp, att hjälpa skadade och ge första hjälpen, åtgärder vid eldsvåda, att evakuera passagerare från fordon för tung godstransport och från bussar, att sköta passagerarsäkerheten, att hantera våldssituationer, principerna för skadeanmälningar.

3.2.23.3.6 Målet är att kunna bete sig på ett sätt som stödjer företagets image

Centralt innehåll:

Chaufförens beteende och företagets image: den betydelse som kvaliteten på chaufförens arbete har för företaget, chaufförens olika roller, de personer som chauffören möter i arbetet, underhåll av fordonet, organisering av arbetet, konsekvenserna av konflikter på kommersiell och ekonomisk nivå.

3.2.23.3.7 Målet är att lära känna den ekonomiska miljön och marknadssystemet inom godstransport

Centralt innehåll:

Vägtransporterna i förhållande till andra transportformer (konkurrens, befraktare), olika verksamhetsformer inom vägtransport (transporter för annan uppdragsgivare, olika transportfunktioner), olika huvudtyper av transportföretag och organisationer med transportfunktioner, speciella transportformer (cisterntransporter, kyltransporter osv.), utvecklingen inom branschen (att göra tjänsterna mångsidigare, järnvägs-/landsvägstransporter, entreprenader osv.).

3.2.23.3.8 Målet är att lära känna den ekonomiska miljön och marknadssystemet inom passagerartransport

Centralt innehåll:

Vägtransporter i förhållande till andra transportformer (spårtrafik, privatbilar), olika verksamhetsformer inom vägtransport, gränsöverskridning (internationell trafik), huvudorganisationerna för passagerarföretag.

5 § Styckegodstransporter

---

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan betjäna kunder på ett sakligt, artigt och flexibelt sätt samt uppträder förtroendeingivande. Examinanden kan köra ett fordon i enlighet med anvisningar och gällande lagstiftning på ett tryggt, förutseende och ekonomiskt sätt i olika körförhållanden. Före start kan han säkerställa att både fordonen och tilläggsutrustningen fungerar tekniskt klanderfritt och tryggt. Han förstår massans egenskaper och släpvagnens inverkan på kombinationsfordsonets beteende.	Kundbetjäning Examinanden • kan hantera olika kundbetjäningssituationer. Transport Examinanden • vet vad som krävs för att en lastbil med en tillkopplad släpvagn ska vara trafikduglig • kan utföra ett givet transportuppdrag på ett tryggt och ekonomiskt sätt med hänsyn till miljöfaktorerna • känner till fraktgodsets egenskaper och de bestämmelser som berör godset och kan tillämpa sina kunskaper i sitt arbete • känner till de tillstånd och dokument som behövs för den valda transporttypens transportfunktioner samt kan använda dem i arbetssituationer • kan beakta de avgifter och begränsningar i olika länder som gäller landsvägstrafik • förstår och kan fylla i de finsk- eller svenskspråkiga samt engelskspråkiga

Examinanden kan lasta fordonet med olika slags produkter till den maximigräns som lagstiftningen och omständigheterna tillåter genom att använda olika lastnings- och lasthanteringsapparater samt iakttar rätt arbetsordning vid lossning. Dessutom har han ett giltigt ADR-körtillstånd.	dokument som ansluter sig till förarens uppgifter och som berör föraren, lastbilen och den tillkopplade släpvagnen och lasten • förstår förarens ansvar för miljöskyddet vid landsvägstransport av farliga ämnen. Lastning och lasthantering Examinanden • känner till säkerhetsbestämmelserna för lastning och lossning och handlar därefter • kan köra ett kombinationsfordon och använda dess tilläggsutrustning på ett ekonomiskt och tryggt sätt • kan ställa i ordning sitt fordons lastutrymmen så att de är klara för lastning eller lossning • kan i praktiken tillämpa de bestämmelser som gäller placering och säkring av lass • kan självständigt lasta ett fordon enligt förordningar och bestämmelser samt med iakttagande av rätt arbetsordning, arbetarskyddsbestämmelserna och kundens transportanvisningar • har avlagt körtillstånd för truck • kan också redogöra för fraktgrunderna för det vanligaste godset som transporteras med den valda transporttypen • kan på rätt sätt använda den lasthanteringsutrustning som används i fordon och terminaler • behärskar hantering av olika slags fraktgodset samt de dokument som gäller godset • kan vid behov utrusta den transportenhet som är i hans användning i enlighet med specialtransportvillkoren • kan med beaktande av omständigheterna välja den lämpligaste rutten för transportuppgiften och hittar fram på den givna rutten • kan i sitt arbete tillämpa de transportbestämmelser som gäller styckegods-transporter av farliga ämnen.

Prestationen godkänns om den utförs självständigt, följer föreskrifterna och är så gott som felfri, och om tidsåtgången för arbetet motsvarar den tid som en yrkesvan person inom branschen behöver för arbetet.

Examensdelen underkänns om examinandan

- inte kan söka information i olika informationskällor
- utför sitt arbete i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av sina arbetsuppgifter inom samma tid som en fackman
- utför sitt arbete i strid med fordons- eller maskintillverkarens anvisningar
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- utför sitt arbete i strid med miljöskydds- eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om det fordon, någon tillhörande utrustningsdel eller något arbetsredskap som används i yrkesprovet skadas på grund av felaktig servicemetod eller felaktigt användningssätt eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandans egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

6 § Specialtransporter

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan betjäna kunder på ett sakligt, artigt och flexibelt sätt samt uppträder förtroendeingivande. Examinanden kan köra ett fordon i enlighet med anvisningar och gällande lagstiftning på ett tryggt, förutseende och ekonomiskt sätt i olika körförhållanden samt hantera fordonet med släpvagn också i svåra och mjuka väg- och väglagsförhållanden. Före start kan han säkerställa att både fordonen och tilläggsutrustningen fungerar tekniskt klanderfritt och tryggt. Han förstår massans egenskaper och släpvagnens inverkan på kombinationsfordonets beteende.	Kundbetjäning Examinanden • kan hantera olika kundbetjäningssituationer. Transport Examinanden • vet vad som krävs för att en lastbil med en tillkopplad släpvagn ska vara trafikduglig • kan utföra ett givet specialtransportuppdrag på ett tryggt och ekonomiskt sätt med hänsyn till miljöfaktorerna • känner till fraktgodsets egenskaper samt de bestämmelser som berör godset och kan tillämpa sina kunskaper i sitt arbete

Examinanden kan förbereda sitt fordon för lastning eller lossning och lasta fordonet med olika slags produkter till den maximi-gräns som lagstiftningen och omständigheterna tillåter.

- är förtrogen med de tillstånd och dokument som behövs för specialtransporter och kan använda dem i sitt arbete
- är förtrogen med bestämmelserna om trafikdirigerare och deras utrustning
- känner till bestämmelserna för varningsbilar, deras utrustning och användning samt kan vid behov köra en varningsbil, för vilken det inte krävs utbildning till trafikdirigerare för specialtransporter
- förstår och kan fylla i de finsk- eller svenskspråkiga samt engelskspråkiga dokument som ansluter sig till förarens uppgifter och som berör föraren, lastbilen och den tillkopplade släpvagnen och lasten
- känner till de avgifter och begränsningar i olika länder som gäller landsvägstrafik
- förstår förarens ansvar för miljöskyddet vid landsvägstransport.

Lastning och lasthantering

Examinanden

- känner till säkerhetsbestämmelserna för lastning och lossning och handlar därefter
- kan köra ett kombinationsfordon och använda dess tilläggsutrustning på ett ekonomiskt och tryggt sätt
- kan utrusta den transportenhet som är i hans användning i enlighet med specialtransportvillkoren
- kan ställa i ordning sitt fordons lastutrymmen så att de är klara för lastning och lossning
- är förtrogen med tillstånden för specialtransporter och behärskar de praktiska funktionerna
- kan med beaktande av omständigheterna välja den lämpligaste ruten för transportuppgiften och hittar fram på den valda ruten eller följer den rutt som finns utsatt i tillståndet
- kan i praktiken tillämpa de bestämmelser som gäller placering och säkring av lass
- kan självständigt lasta ett fordon enligt förordningar och bestämmelser samt

	med iakttagande av rätt arbetsordning, arbetarskyddsbestämmelserna och kundens transportanvisningar • behärskar hantering av olika slags frakt-gods samt de dokument som gäller godset • kan också redogöra för fraktgrunderna för det vanligaste godset som transporteras med den valda transporttypen • kan använda den lasthanteringsutrustning som finns i fordonet • kan utrusta fordon i enlighet med tillståndsvillkoren för specialtransport • kan köra en utrustning som ska transporteras in i lastutrymmet, till exempel en grävmaskin, på en lavett.

Prestationen godkänns om den utförs självständigt, följer föreskrifterna och är så gott som felfri, och om tidsåtgången för arbetet motsvarar den tid som en yrkesvan person inom branschen behöver för arbetet.

Examensdelen underkänns om examinanden

- inte kan söka information i olika informationskällor
- utför sitt arbete i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av sina arbetsuppgifter inom samma tid som en fackman
- utför sitt arbete i strid med fordons- eller maskintillverkarens anvisningar
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- utför sitt arbete i strid med miljöskydds- eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om det fordon, någon tillhörande utrustningsdel eller något arbetsredskap som används i yrkesprovet skadas på grund av felaktig servicemetod eller felaktigt användningssätt eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan betjäna kunder på ett sakligt, artigt och flexibelt sätt samt uppträder förtroendeingivande. Examinanden kan säkerställa att både fordonen och tilläggsutrustningen fungerar tekniskt klanderfritt och tryggt före start. Han förstår massans egenskaper och släpvagnens inverkan på kombinationsfordonets beteende. Han kan köra ett fordon i enlighet med anvisningar och gällande lagstiftning på ett tryggt, förutseende och ekonomiskt sätt i olika körförhållanden samt hantera ett fordon med tillkopplad släpvagn också i svåra och mjuka väg- och väglagsförhållanden. Examinanden kan förbereda sitt fordon för lastning eller lossning och lasta fordonet med olika slags produkter till den maximigräns som lagstiftningen och omständigheterna tillåter.	Kundbetjäning Examinanden • kan hantera olika kundbetjäningssituationer. Transport Examinanden • vet vad som krävs för att en lastbil med en tillkopplad släpvagn ska vara trafikduglig • kan utföra ett givet transportuppdrag på ett tryggt och ekonomiskt sätt med hänsyn till miljöfaktorerna • känner till fraktgodsets egenskaper samt de bestämmelser som berör godset och kan tillämpa sina kunskaper i sitt arbete • känner till de tillstånd och dokument som behövs för den valda transporttypens transportfunktioner samt kan använda dem i arbetssituationer • kan beakta de avgifter och begränsningar i olika länder som gäller landsvägstrafik • förstår och kan fylla i de finsk- eller svenskspråkiga samt engelskspråkiga dokument som ansluter sig till förarens uppgifter och som berör föraren, lastbilen och den tillkopplade släpvagnen och lasten • förstår förarens ansvar för miljöskyddet vid landsvägstransport av farliga ämnen. Lastning och lasthantering Examinanden • känner till säkerhetsbestämmelserna för lastning och lossning och handlar därefter • kan köra ett kombinationsfordon och använda dess tilläggsutrustning på ett ekonomiskt och tryggt sätt • kan ställa i ordning sitt fordon lastutrymmen så att de är klara för lastning eller lossning • är förtrogen med transporttillstånd och behärskar de praktiska funktionerna

	• kan i praktiken tillämpa de bestämmelser som gäller placering och säkring av lass • kan självständigt lasta ett fordon enligt förordningar och bestämmelser samt med iakttagande av rätt arbetsordning, arbetarskyddsbestämmelserna och kundens transportanvisningar • kan också redogöra för fraktgrunderna för det vanligaste godset som transporteras med den valda transporttypen • kan använda den lasthanteringsutrustning som finns i fordonet • behärskar hantering av olika slags fraktgods samt de dokument som gäller godset • kan använda fordonets tipp- och kassettparatur samt övrig lastningsutrustning och -apparatur, t.ex. hjullastare • behärskar hantering av olika slags fraktgods samt de dokument som gäller godset.

Prestationen godkänns om den utförs självständigt, följer föreskrifterna och är så gott som felfri, och om tidsåtgången för arbetet motsvarar den tid som en yrkesvan person inom branschen behöver för arbetet.

Examensdelen underkänns om examinanden

- inte kan söka information i olika informationskällor
- utför sitt arbete i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av sina arbetsuppgifter inom samma tid som en fackman
- utför sitt arbete i strid med fordons- eller maskintillverkarens anvisningar
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- utför sitt arbete i strid med miljöskydds- eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om det fordon, någon tillhörande utrustningsdel eller något arbetsredskap som används i yrkesprovet skadas på grund av felaktig servicemetod eller felaktigt användningssätt eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan betjäna kunder på ett sakligt, artigt och flexibelt sätt samt uppträder förtroendeingivande. Examinanden kan köra ett fordon i enlighet med anvisningar och gällande lagstiftning på ett tryggt, förutseende och ekonomiskt sätt i olika körförhållanden. Han kan säkerställa att både fordonet och tilläggsutrustningen fungerar tekniskt klanderfritt och tryggt före start. Han förstår massans egenskaper och släpvagnens inverkan på kombinationsfordonets beteende.	Kundbetjäning Examinanden • kan hantera olika kundbetjäningssituationer. Transport Examinanden • vet vad som krävs för att en lastbil med en tillkopplad släpvagn ska vara trafikduglig • kan utföra ett givet transportuppdrag på ett tryggt och ekonomiskt sätt med hänsyn till miljöfaktorerna • känner till fraktgodsets egenskaper, transporttemperaturer och deras bestämmelser och kan handla därefter under transporten • övervakar temperaturerna i bilen och släpvagnen under transporten och reagerar vid behov så att de givna temperaturerna bibehålls • kan åtgärda eventuella störningar som uppstår i kyl- och/eller värmemaskinerna och är förtrogen med de vanligaste felen i dem samt kan reparera de fel som chauffören kan reparera för att resan ska kunna fortsätta • är förtrogen med returlogistik för transportmedel och med de grundläggande funktionerna för produktreturer • kan hantera transporter som kräver många olika temperaturer och är förtrogen med de viktigaste uppgifterna och åtgärderna i anslutning till temperaturhantering • kan utföra den egenkontroll som hör till chaufförens uppgifter och hantera eventuella olycksituationer som uppstår under transporten så att ytterligare skador minimeras • känner till de tillstånd och dokument som behövs för den valda transporttypens transportfunktioner samt kan använda dem i arbetssituationer

Examinanden kan lasta fordonet med olika slags produkter till den maximigräns som lagstiftningen och omständigheterna tillåter genom att använda olika lastnings- och lasthanteringsapparater samt iakttar rätt arbetsordning vid lossning.

- kan beakta de avgifter och begränsningar i olika länder som gäller landsvägstrafik
- förstår och kan fylla i de finsk- eller svenskspråkiga samt engelskspråkiga dokument som ansluter sig till förarens uppgifter och som berör föraren, lastbilen och den tillkopplade släpvagnen och lasten.

Lastning och lasthantering

Examinanden

- känner till säkerhetsbestämmelserna för lastning och lossning och handlar därefter
- kan köra ett kombinationsfordon och använda dess tilläggsutrustning på ett ekonomiskt och tryggt sätt
- är förtrogen med de rengörings- och desinfektionsbestämmelser som egenkontrollen och de separata överenskommelserna med kunden kräver
- kan välja transportutrustning enligt de krav som fraktgodset ställer
- kan ställa i ordning sitt fordons lastutrymmen så att de är klara för lastning eller lossning
- kan värma eller kyla ned lastkorgarna före lastning
- kan ungefärligt eller genom temperaturmätning säkerställa att det gods som ska transporteras är transportdugligt och kan handla rätt vid överlåtelse av godset
- kan i praktiken tillämpa de bestämmelser som gäller placering och säkring av lass
- kan självständigt lasta ett fordon enligt förordningar och bestämmelser samt med iakttagande av rätt arbetsordning, arbetarskyddsbestämmelserna och kundens transportanvisningar
- kan också redogöra för fraktgrunderna för det vanligaste godset som transporteras med den valda transporttypen
- kan på rätt sätt använda den lasthanteringsutrustning som används i fordon och terminaler
- kan hantera olika slags fraktgoods samt de dokument som gäller godset

	• kan tolka felkoder i olika värmeregleringsapparater • kan såvitt möjligt självständigt reparera de fel som felkoden anger.

Prestationen godkänns om den utförs självständigt, följer föreskrifterna och är så gott som felfri, och om tidsåtgången för arbetet motsvarar den tid som en yrkesvan person inom branschen behöver för arbetet.

Examensdelen underkänns om examinanden

- inte kan söka information i olika informationskällor
- utför sitt arbete i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av sina arbetsuppgifter inom samma tid som en fackman
- utför sitt arbete i strid med fordons- eller maskintillverkarens anvisningar
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- utför sitt arbete i strid med miljöskydds- och livsmedelsbestämmelserna samt hälsovårdsmyndigheternas eller andra motsvarande bestämmelser från uppdragsgivarna.

Examensdelen underkänns också om det fordon, någon tillhörande utrustningsdel eller något arbetsredskap som används i yrkesprovet skadas på grund av felaktig servicemetod eller felaktigt användningssätt eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan betjäna kunder på ett sakligt, artigt och flexibelt sätt samt uppträder förtroendeingivande. Examinanden kan köra ett fordon i enlighet med anvisningar och gällande lagstiftning på ett tryggt, förutseende och ekonomiskt sätt i olika körförhållanden. Han kan säkerställa att både fordonet och tilläggsutrustningen fungerar tekniskt klanderfritt och tryggt före start samt förstår massans egenskaper och släpvagnens inverkan på kombinationsfordonets beteende. Han har ett kompetensintyg för förare eller skötare enligt förordningen om djurtransporter. Examinanden kan lasta fordonet med olika slags djur till den maximigräns som lagstiftningen och omständigheterna tillåter genom att använda olika lastnings- och lasthanteringsapparater samt iakttar rätt arbetsordning vid lossning.	Kundbetjäning Examinanden • kan hantera olika kundbetjäningssituationer. Transport Examinanden • vet vad som krävs för att en lastbil med en tillkopplad släpvagn ska vara trafikduglig • är förtrogen med bestämmelserna för djurtransport och följer dem i sitt arbete • kan utföra ett givet transportuppdrag på ett tryggt och ekonomiskt sätt med hänsyn till miljöfaktorerna • känner till egenskaperna hos de djur som transporteras och bestämmelserna som berör dem och kan tillämpa sina kunskaper i arbetet • ser till att djuren mår bra under transporten • känner till de tillstånd och dokument som behövs för den valda transporttypens transportfunktioner samt kan använda dem i arbetssituationer • förstår och kan fylla i de finsk- eller svenskspråkiga samt engelskspråkiga dokument som ansluter sig till förarens uppgifter och som berör föraren, lastbilen och den tillkopplade släpvagnen och lasten. Lastning och lasthantering Examinanden • känner till säkerhetsbestämmelserna för lastning och lossning och handlar därefter • kan köra ett kombinationsfordon och använda dess tilläggsutrustning på ett ekonomiskt och tryggt sätt med hänsyn till djurens välbefinnande • kan ställa i ordning sitt fordons lastutrymmen så att de är klara för lastning eller lossning

	• sköter sin egen hygien och ser till att lastutrymmet är rent • kan i praktiken tillämpa de bestämmelser som gäller placering av djur • kan självständigt lasta ett fordon enligt förordningar och bestämmelser samt med iakttagande av rätt arbetsordning, arbetarskyddsbestämmelserna och kundens transportanvisningar • kan på rätt sätt använda den djurhanteringsutrustning som används i fordon och terminaler • behärskar hantering av olika slags djur som ska transporteras och de dokument som krävs vid transporten samt kan använda mobilsystem • kan utrusta den transportenhet som är i hans användning i enlighet med villkoren för djurtransport.

Prestationen godkänns om den utförs självständigt, följer föreskrifterna och är så gott som felfri, och om tidsåtgången för arbetet motsvarar den tid som en yrkesvan person inom branschen behöver för arbetet.

Examensdelen underkänns om examinanden

- inte kan söka information i olika informationskällor
- utför sitt arbete i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av sina arbetsuppgifter inom samma tid som en fackman
- utför sitt arbete i strid med fordons- eller maskintillverkarens anvisningar
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- utför sitt arbete i strid med miljöskydds- eller andra motsvarande bestämmelser
- inte tar hänsyn till djurens välbefinnande i hanteringen av djuren.

Examensdelen underkänns också om det fordon, någon tillhörande utrustningsdel eller något arbetsredskap som används i yrkesprovet skadas på grund av felaktig servicemetod eller felaktigt användningssätt eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan betjäna kunder på ett sakligt, artigt och flexibelt sätt samt uppträder förtroendeingivande. Examinanden kan köra ett fordon i enlighet med anvisningar och gällande lagstiftning på ett tryggt, förutseende och ekonomiskt sätt i olika körförhållanden. Han kan säkerställa att både fordonet och tilläggsutrustningen fungerar tekniskt klanderfritt och tryggt före start samt förstår egenskaperna hos rörlig vätska och vilken inverkan släpvagnen har på kombinationsfordonets beteende.	Kundbetjäning Examinanden • kan hantera olika kundbetjäningssituationer. Transport Examinanden • vet vad som krävs för att en lastbil med en tillkopplad släpvagn ska vara trafikduglig • är förtrogen med de tillstånd och dokument som krävs vid tankbilstransporter och behärskar användningen av dem i arbetssituationer • kan planera en trygg rutt för transporten • kan utföra ett givet transportuppdrag på ett tryggt och ekonomiskt sätt med hänsyn till miljöfaktorena • parkerar vid trygga och tillåtna parkeringsplatser • känner till fraktgodsets egenskaper och de bestämmelser som berör godset och kan tillämpa sina kunskaper i sitt arbete • känner till förfaringsättet vid eventuella läckage och kan handla därefter • kan vidta de åtgärder som eventuella olyckssituationer kräver och slå larm samt ge akut första hjälp • informerar omgående företagets säkerhetsrådgivare om hotande situationer och olycksfall • är förtrogen med ansvarsfördelningen mellan olika parter vid sådana olycksfall där farliga ämnen är inblandade • kan beakta de avgifter och begränsningar i olika länder som gäller landsvägstrafik • förstår och kan fylla i de finsk- eller svenskspråkiga samt engelskspråkiga dokument som ansluter sig till förarens uppgifter och som berör föraren, lastbilen och den tillkopplade släpvagnen och lasten • har vid behov ett giltigt körtilstånd som

Examinanden kan lasta fordonet med olika slags produkter till den maximigräns som lagstiftningen och omständigheterna tillåter genom att använda olika lastnings- och lasthanteringsapparater samt iakttar rätt arbetsordning vid lossning.

berättigar till ADR-tanktransporter

- kan tillämpa de nationella och internationella tanktransportbestämmelser som gäller farliga ämnen
- förstår förarens ansvar för miljöskyddet vid landsvägstransport av farliga ämnen.

Lastning och lasthantering

Examinanden

- känner till säkerhetsbestämmelserna för lastning och lossning och handlar därefter
- följer anvisningarna i företagets säkerhetsplan
- vet vilken personlig skyddsutrustning som arbetet kräver och använder den i sitt arbete
- kan köra ett kombinationsfordon och använda dess tilläggsutrustning på ett ekonomiskt och tryggt sätt
- kan ställa i ordning sitt fordon lastutrymmen så att de är klara för lastning eller lossning
- känner till de anvisningar som gäller lastning och lossning samt transportpumpning och handlar därefter i sitt arbete
- kan söka information om de produkter som ska transporteras och vet vilka åtgärder som krävs vid olycksfall
- kan använda fordonets, godsavsendarens och godsmottagarens lasthanteringsutrustning
- kan lasta fordonet med olika slags produkter till maximigräns genom att använda olika lastningsapparater samt iakttar rätt arbetsordning vid lossning
- känner till bestämmelserna om godkännande och kontroll av de tankar som olika ämnen transporteras i
- kan avgöra fordonets lämplighet för transport av olika ämnen
- kan självständigt lasta ett fordon enligt förordningar och bestämmelser samt med iakttagande av rätt arbetsordning, arbetarskyddsbestämmelserna och kundens transportanvisningar
- kan också redogöra för fraktgrunderna

	för det vanligaste godset som transporteras med den valda transporttypen • kan på rätt sätt använda den lasthanteringsutrustning som används i fordon och terminaler • behärskar hantering av olika slags fraktgods samt de dokument som gäller godset.

Prestationen godkänns om den utförs självständigt, följer föreskrifterna och är så gott som felfri, och om tidsåtgången för arbetet motsvarar den tid som en yrkesvan person inom branschen behöver för arbetet.

Examensdelen underkänns om examinandens

- inte kan söka information i olika informationskällor
- utför sitt arbete i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av sina arbetsuppgifter inom samma tid som en fackman
- utför sitt arbete i strid med fordons- eller maskintillverkarens anvisningar
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- utför sitt arbete i strid med miljöskydds- eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om det fordon, någon tillhörande utrustningsdel eller något arbetsredskap som används i yrkesprovet skadas på grund av felaktig servicemetod eller felaktigt användningssätt eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i samband med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

a) Krav på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Examinanden kan betjäna kunder på ett sakligt, artigt och flexibelt sätt samt uppträder förtroendeingivande. Examinanden kan köra ett fordon i enlighet med anvisningar och gällande lagstiftning på ett tryggt, förutseende och ekonomiskt sätt i olika körförhållanden. Han kan säkerställa att både fordonet och tilläggsutrustningen fungerar tekniskt klanderfritt och tryggt före start. Han förstår massans egenskaper och släpvagnens inverkan på kombinationsfordonets beteende. Examinanden kan lasta fordonet med olika slags produkter till den maximigräns som lagstiftningen och omständigheterna tillåter genom att använda olika lastnings- och lasthanteringsapparater samt iakttar rätt arbetsordning vid lossning.	Kundbetjäning Examinanden • kan hantera olika kundbetjäningssituationer. Transport Examinanden • vet vad som krävs för att en lastbil med en tillkopplad släpvagn ska vara trafikduglig • kan utföra ett givet transportuppdrag på ett tryggt och ekonomiskt sätt med hänsyn till miljöfaktorerna • känner till det transporterade virkets egenskaper samt de bestämmelser som berör virket och kan tillämpa sina kunskaper i de praktiska arbetsuppgifterna • känner till de tillstånd och dokument som behövs för den valda transporttypens transportfunktioner samt kan använda dem i arbetssituationer • kan beakta de avgifter och begränsningar i olika länder som gäller landsvägstrafik • förstår och kan fylla i de finsk- eller svenskspråkiga samt engelskspråkiga dokument som ansluter sig till förarens uppgifter och som berör föraren, lastbilen och den tillkopplade släpvagnen och lasten. Lastning och lasthantering Examinanden • känner till säkerhetsbestämmelserna för lastning och lossning och handlar därefter • kan köra ett kombinationsfordon och använda dess tilläggsutrustning på ett ekonomiskt och tryggt sätt • kan använda den specialutrustning som behövs vid virkestransport på ett ekonomiskt och effektivt sätt • kan ställa i ordning sitt fordons lastutrymmen så att de är klara för lastning eller lossning

	• kan i praktiken tillämpa de bestämmelser som gäller placering och säkring av lass • kan självständigt lasta ett fordon enligt förordningar och bestämmelser samt med iakttagande av rätt arbetsordning, arbetarskyddsbestämmelserna och kundens transportanvisningar • kan också redogöra för fraktgrunderna för det vanligaste godset som transporteras med den valda transporttypen • behärskar systemen för positionsbestämning av virke • kan planera och ordna virkeslagren (terminalerna) till fungerande helheter • känner till olika virkesslag och kan sortera virke • känner till den lagstiftning (inklusive datum) som gäller virkeslagring sommartid • känner igen de vanligaste virkesskadesekterna och de skador som de förorsakar • känner till grunderna för virkesmätning när virket mäts med olika metoder i fordonet.

Prestationen godkänns om den utförs självständigt, följer föreskrifterna och är så gott som felfri, och om tidsåtgången för arbetet motsvarar den tid som en yrkesvan person inom branschen behöver för arbetet.

Examensdelen underkänns om examinandan

- inte kan söka information i olika informationskällor
- utför sitt arbete i strid med arbets- eller säkerhetsbestämmelserna
- inte klarar av sina arbetsuppgifter inom samma tid som en fackman
- utför sitt arbete i strid med fordons- eller maskintillverkarens anvisningar
- äventyrar sin egen eller andras hälsa eller säkerhet
- utför sitt arbete i strid med miljöskydds- eller andra motsvarande bestämmelser.

Examensdelen underkänns också om det fordon, någon tillhörande utrustningsdel eller något arbetsredskap som används i yrkesprovet skadas på grund av felaktig servicemetod eller felaktigt användningssätt eller om yrkesprovets bedömare är tvungen att ingripa för att undvika person-, miljö- eller materialskador.

c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet

Yrkesskickligheten, behärskandet av de kunskaper och principer som ligger till grund för yrkesskickligheten samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i sam-

band med sedvanliga arbetsuppgifter i en autentisk arbetsmiljö. Till den del som det inte är möjligt att påvisa yrkeskunskaperna i examensprestationen kan intervjuer, tilläggsuppgifter och andra tillförlitliga metoder användas som grund för bedömningen.

Vid planeringen och genomförandet av de fristående yrkesproven kan särdragen hos examinandens egen organisation eller den organisation som han har valt beaktas.

12 § Företagsamhet

Enligt lagen om kommersiell godstransport på väg (693/2006) krävs ett trafiktillstånd för fordonstransport av gods på väg mot ersättning med motorfordon eller trafiktraktor. Ett undantag är transporter som nämns i 7 §. En förutsättning för att få trafiktillstånd är bl.a. att man avlagt en trafikföretagarkurs med godkänt vitsord vid en läroanstalt som Fordonsförvaltningscentralen godkänt.

Enligt lagen om kommersiell godstransport på väg (693/2006) ska den nya företagaren som ansöker om trafiktillstånd (gemenskapstillstånd) avlägga en 4 veckors trafikföretagarkurs (140 undervisningstimmar) som övervakas av Fordonsförvaltningscentralen samt klara ett prov som ordnas av Fordonsförvaltningscentralen med godkänt vitsord.

I yrkesexamen för kombinationsfordonsförare fastställs inga kunskapskrav för delen Företagsamhet. Examenskommissionen erkänner delen Företagsamhet om examinanden avlagt trafikföretagarkursen med godkänt vitsord. För kostnaderna som prestationen föranleder svarar i första hand examinandens själv.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/biblioteket
Pb 380
00531 Helsingfors
tfn: 040 348 7555
fax 040 348 7766
kirjasto@oph.fi
www.utbildningsstyrelsen.fi